

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3253/2021. (VI. 11.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Bf.57/2020/11. számú végzése és a Kazincbarcikai Járásbíróság 17.B.239/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja, illetve az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Bf.57/2020/11. számú végzése és a Kazincbarcikai Járásbíróság 17.B.239/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] A Kazincbarcikai Járási Ügyészség vádirata alapján a Kazincbarcikai Járásbíróság előtt 17.Bpk.315/2019. szám alatt indult büntetőeljárás az indítványozóval és társaival szemben. Az ügyészség az indítványozóval mint az alapul fekvő büntetőügy I. rendű terheltjével szemben felbujtóként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt emelt vádat.
- [4] A Kazincbarcikai Járásbíróság 17.Bpk.315/2019/3. számú büntetővégzésével az indítványozó bűnösségét megállapította. A büntetővégzéssel szemben az indítványozó tárgyalás tartása iránti kérelmet terjesztett elő, mely alapján a Kazincbarcikai Járásbíróság előtt 17.B.239/2019. szám alatt indult büntetőeljárás; ennek során a büntetővégzést az indítványozó vonatkozásában a bíróság hatályon kívül helyezte.
- [5] A Kazincbarcikai Járásbíróság 17.B.239/2019/7. számú ítéletével az indítványozót, mint az alapul fekvő büntetőügy I. rendű terheltjét, bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 345. §-ába ütköző és aszerint minősülő, felbujtóként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében. Erre tekintettel őt a bíróság 100 napi tételű, 3000 forint egy napi tétel összegű, összesen 300 000 forint pénzbüntetésre ítélte.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság a támadott 8.Bf.57/2020/11. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [7] 3. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában – illetve annak hiánypótlásra történt felhívását követő kiegészítésében – a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Bf.57/2020/11. számú végzése és a Kazincbarcikai Járásbíróság 17.B.239/2019/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mert azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [8] Az indítványozó eredeti panaszában kérte továbbá a Miskolci Törvényszék mint másodfokú bíróság 8.Bpkf.298/2020/5. számú végzésének a Kazincbarcikai Járásbíróság 17.B.239/2019/16. számú végzésére is kiterjedő hatályú alkotmányossági vizsgálatát és megsemmisítését, ezt a kérelmét azonban a kiegészített panaszában nem tartotta fenn.
- [9] 3.1. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részkövetelménye – a bírói pártatlanság – sérelmét az alábbiak szerint állította.
- [10] Előadása szerint a Kazincbarcikai Járásbíróság 17.Bpk.315/2019/3. számú büntetővégzését meghozó bíró meggyezik az e végzéssel szemben tárgyalás tartására irányuló kérelem folytán lefolytatott büntetőeljárás eredményeképpen született, támadott elsőfokú ítéletet meghozó bíróval. Álláspontja szerint a büntetőeljárásról szóló

2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 739. § (2) bekezdésének megfelelően a büntetővégzés ügydöntő határozat; arra az ítéletre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni. Az indítványozó szerint a büntetővégzés meghozatalakor az eljáró bíró az ügy érdemében dönt, a terhelt felelősségét megállapítja. Ugyanakkor ügyében az elsőfokú ítéletet és a büntetővégzést azonos bíró hozta, ami a bíró elfogultságának kételyét veti fel, egyúttal az ártatlanság vélelmét is megkérdőjelezi. Vagyis az elsőfokú határozatot olyan bíró hozza, aki már a tényállást feltárta, a bizonyítékokat értékelte, a tárgyalás előtt döntést hozott, így tőle az ügy elfogulatlan intézése nem várható. Ezzel összefüggésben sérelmezte azt is, hogy a másodfokú bíróság az ezzel kapcsolatos aggályaira nem tért ki, így e tekintetben nem tett eleget indokolási kötelezettségének, valamint a fentiek szerint alaptörvény-ellenes ítéletet hatályában fenntartotta, ezáltal a másodfokú végzés is alaptörvény-ellenessé vált.

- [11] Az indítványozó érvelése alátámasztása érdekében több alkotmánybírósági határozatra is hivatkozott, és hangsúlyozta, hogy a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban is vizsgált pártatlanság követelménye megköveteli, hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely korábbi szakaszában részt vett.
- [12] 3.2. Az indokolási kötelezettség sérelme körében az indítványozó a következőket tartotta sérelmesnek.
- [13] Az indítványozó kifogásolta egyrészt azt, hogy a másodfokú bíróság nem vette figyelembe az indítványozó által felkínált, rendelkezésre álló bizonyítékokat, azok vizsgálata nélkül döntött; illetőleg szerinte nem állapítható meg a másodfokú végzésből, hogy bizonyos bizonyítékokat a bíróság egyáltalán figyelembe vett-e.
- [14] Másrészt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével ellentétesnek tartja az indítványozó, hogy a bíróság nem indokolta meg, miért tekinti a tanút érdektelen tanúnak. Ezen felül ellentmondásosnak tartja az ítéletet a súlyosító és enyhítő körülmények körében tett megállapítások tekintetében is. Az indítványozó szerint az elsőfokú ítélet súlyosító körülményként értékelte a cselekmény elszaporodottságát, azonban erre vonatkozó bizonyítékot nem szerzett be. A jogerős végzést is sérelmesnek tartja, mert szerinte a másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltak egy részére nem reagált.
- [15] Végül az indítványozó szerint a Kazincbarcikai Rendőrkapitányság oldalán kizárási ok állt fenn, ezt azonban a bíróság nem értékelte. Szerinte, ha a nyomozóhatóság és a feljelentő között szoros munkakapcsolat van, az nyilvánvalóan hátrányt jelent annak, aki ellen a nyomozás folyik.
- [16] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [17] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem fogadható be.
- [18] 4.1. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {például: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}. A feltételek meglétének vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [19] Az Alkotmánybíróság az indítvány alapján vizsgálta, hogy a támadott bírósági döntések a tisztességes bírósági eljárás részét képező indokolt bírói döntéshez való jogot, valamint ezzel összefüggésben a pártatlanságot sértik-e.
- [20] 4.2. Az indítványozó álláspontja szerint az elsőfokú ítéletet meghozó bíró nem volt pártatlannak tekinthető, mivel úgy döntött az ügyében, hogy korábban ugyanebben az ügyben ő hozta a büntetővégzést is; ezáltal sértült a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban foglalt alkotmányos követelmény.

- [21] Az Alkotmánybíróság a következőket állapította meg: a büntetővégzés, majd az azt követően meghozott elsőfokú ítélet nem egymástól eltérő eljárási szakaszban született bírói döntések. A büntetővégzés – bizonyos, a Be.-ben rögzített feltételek fennállta esetén, külön eljárás során hozott – olyan ügydöntő határozat, mely a büntetőeljárást lezárja abban az esetben, ha a tárgyalás tartását nem kérik. Abban az esetben viszont, ha a Be. 742. § (2) bekezdésében meghatározottak valamelyike tárgyalás tartását kéri, nem új eljárás indul, hanem az eljárás a továbbiakban a Be. általános szabályai szerint folytatódik [lásd: Be. 743. § (1) bekezdés].
- [22] Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza: a 21/2016. (XI. 30.) AB határozatban megfogalmazott alkotmányos követelmény arra vonatkozik, ha ugyanaz a bíró különböző eljárási szakaszokban hoz bírói döntést; azonos eljárási szakaszokban hozott döntésekre nem vonatkozik. Az azonos eljárási szakaszban hozott döntések az eljáró bíró vagy bírói tanács összetétele szempontjából nem hozhatók összefüggésbe a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal [lásd például: 3342/2017. (XI. 20.) AB határozat, Indokolás [45]; 3096/2017. (IV. 28.) AB végzés, Indokolás [10]; legutóbb: 3119/2021. (IV. 14.) AB végzés, Indokolás [15]]. Ennek következtében az indítványozónak a pártatlanság sérelmére vonatkozó kifogása nem veti fel az alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [23] 4.3. Az indítványozó fentebb ismertetett álláspontja szerint az indokolt bírói döntéshez való joga is több okból sérült. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a rendes bíróságoktól eltérően nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helyállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja azt sem, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, vagy a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat [3237/2012. (IX. 28.) AB végzés; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]]. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik továbbá a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása [30/2014. (IX. 30.) AB határozatban, Indokolás [89]].
- [24] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban felhozott érveit előadta a Kazincbarcikai Járásbíróság ítélete elleni fellebbezésében is; az ott felvetettekre pedig a másodfokú bíróság részletes választ adott végzése indokolásában. A Miskolci Törvényszék megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást a büntetőeljárási szabályok betartásával folytatta le, az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adó eljárási szabálysértést nem valósított meg. Megállapította azt is, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárást széleskörben lefolytatta, és a beszerzett bizonyítékokat külön-külön és összességükben is értékelte. Az Alkotmánybíróság mindezek alapján megállapította, hogy az indítványozó a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogból levezetett indokolási kötelezettségen keresztül a vele szemben hozott bírói döntések törvényességi és nem alkotmányossági kritikáját fogalmazta meg. Az Alkotmánybíróság szerint az alkotmányjogi panaszban rögzített érvek nem alkalmasak arra, hogy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvény-ellenesség kételyét felvessék vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést megalapozzanak.
- [25] 5. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt követelményeknek, ezért nem fogadható be. Az Alkotmánybíróság erre tekintettel az alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. június 1.

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Handó Tünde s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
előadó alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1285/2020.

